Załącznik nr 1. do decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 14.12.2012 r. syg. DPK-4320-2(13)/2010/2012/LK

KARTA AKTUALIZACJI nr CB/3/2012 Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej - Bilansowanie systemu i zarządzanie ograniczeniami systemowymi

Data przygotowania: 7 listopada 2012 roku.

Przedmiot zmian:

Zmiany zawarte w Karcie aktualizacji nr CB/3/2012 Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej - Bilansowanie systemu i zarządzanie ograniczeniami systemowymi (dalej również „Karta aktualizacji") dotyczą wprowadzenia nowej regulacyjnej usługi systemowej w zakresie rezerwy interwencyjnej określonej mianem „*Interwencyjna rezerwa zimna*".

Szczegółowy wykaz zmian zawiera „*Specyfikacja zmian wprowadzanych Kartą aktualizacji nr CB/3/2012 do Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej - Bilansowanie systemu i zarządzanie ograniczeniami systemowymi*", zaprezentowana w dalszej części Karty aktualizacji.

Przyczyna zmian:

Operator Systemu Przesyłowego (dalej również „OSP"), jako podmiot odpowiedzialny za bilansowanie systemu elektroenergetycznego, określanie i zapewnianie dostępności odpowiednich rezerw zdolności wytwórczych na potrzeby równoważenia zapotrzebowania na energię elektryczną z dostawami tej energii, dokonał szczegółowej analizy prognozowanego na kolejne lata średniorocznego bilansu mocy Krajowego Systemu Elektroenergetycznego (dalej „KSE"), biorąc jednocześnie pod uwagę ubytki mocy w KSE wynikające ze zgłoszonych przez wytwórców, trwałych odstawień jednostek wytwórczych, planowanych w szczególności na rok 2016. Niepokojącym zjawiskiem, wynikającym z zaostrzenia od dnia 1 stycznia 2016 r. standardów emisyjnych, okazały się planowane odstawienia jednostek wytwórczych centralnie dysponowanych (JWCD) o stosunkowo dużych zdolnościach wytwórczych. Skutkiem ww. wycofań mocy jest przewidywany na lata 2016 - 2017 niedobór dostępnych mocy w KSE i wymaganych rezerw. Zważywszy na fakt, iż jednostki wytwórcze, niespełniające nowych standardów emisyjnych kwalifikują się do dalszej pracy pod warunkiem, iż wystąpią o derogacje w zakresie emisji SO_2, NO_x, lub pyłu, OSP mając na względzie zapewnienie bezpieczeństwa dostarczania energii elektrycznej, przewiduje, iż jednostki wytwórcze, którym zostaną przyznane odpowiednie derogacje, zważywszy na zawarte limity dotyczące ilości godzin pracy tych jednostek, pozostaną w gotowości do uruchamiania i wytwarzania energii na polecenie OSP dla zachowania bezpieczeństwa pracy KSE. W tym celu OSP rozszerza katalog regulacyjnych usług systemowych w zakresie rezerwy interwencyjnej, o dodatkową usługę pod nazwą „*Interwencyjna rezerwa zimna*", zapewniającą OSP dostęp do jednostek wytwórczych będących w gotowości do uruchamiania i wytwarzania energii. Niniejsza zmiana pozwoli OSP na zapewnienie pokrycia zapotrzebowania na moc w nadchodzących latach i zapewnienie dostępności rezerw zdolności wytwórczych na poziomie, gwarantującym bezpieczną pracę KSE.

CZŁONEK ZARZĄDU Grzegorz Tomasik

CZŁONEK ZARZĄDU Kazimierz Kulaga

Zakres zmian:

Lp.	Rozdział IRiESP - Bilansowanie systemu i zarządzanie ograniczeniami systemowymi	Zestawienie zmian
1.	**2.1.3.** Obiekty Rynku Bilansującego	Zmieniają się punkty: – 2.1.3.18.(8.1) – 2.1.3.18.(8.3) – 2.1.3.18.(8.4.a.) – 2.1.3.18.(8.6.)
2.	**2.1.9.** Katalog usług systemowych	Zmieniają się punkty: – 2.1.9.1. – 2.1.9.2.
3.	**2.1.11.** Regulacyjne usługi systemowe w zakresie rezerwy interwencyjnej	Zmieniają się punkty: – 2.1.11.1. – 2.1.11.3. do 2.1.11.7.
4.	**2.2.2.** Warunki uczestnictwa w świadczeniu usług systemowych w zakresie RUS oraz uruchomień	Zmienia się punkt 2.2.2.2.
5.	**5.1.4.** Wyznaczanie cen za wytwarzanie energii elektrycznej	Zmienia się punkt 5.1.4.2.(2.1)

Specyfikacja zmian wprowadzanych Kartą aktualizacji nr CB/3/2012 do Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej - Bilansowanie systemu i zarządzanie ograniczeniami systemowymi

Zmianie ulegają następujące punkty Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej - Bilansowanie systemu i zarządzanie ograniczeniami systemowymi:

2. WARUNKI BILANSOWANIA SYSTEMU I ZARZĄDZANIA OGRANICZENIAMI SYSTEMOWYMI

2.1. Uwarunkowania prawne i organizacyjne

2.1.3. Obiekty Rynku Bilansującego

Pkt 2.1.3.18.(8.1) otrzymuje brzmienie:

2.1.3.18.(8.1) Nie jest wymagane aby OSP był właścicielem urządzeń lub instalacji przyłączonych w Miejscach Dostarczania Energii Rynku Bilansującego (MB) Jednostek Grafikowych Operatora Systemu Przesyłowego (JG_{OSP}), przy czym w JG_{OSP} mogą być reprezentowane:

(8.1.a.) Jednostki wytwórcze świadczące usługę praca interwencyjna.

(8.2.b.) Jednostki wytwórcze świadczące usługę interwencyjna rezerwa zimna.

(8.1.c.) Sterowane odbiory energii świadczące usługę redukcji zapotrzebowania na polecenie OSP.

Pkt 2.1.3.18.(8.3) otrzymuje brzmienie:

2.1.3.18.(8.3) Jednostka Grafikowa Operatora Systemu Przesyłowego (JG_{OSP}) uczestnicząca w bilansowaniu zasobów KSE w ramach świadczenia, na podstawie umowy zawartej z OSP, usługi praca interwencyjna lub usługi interwencyjna rezerwa zimna, jest Jednostką Grafikową Operatora Systemu Przesyłowego aktywną (JG_{OSPa}).

(8.3.a.) W skład Jednostki Grafikowej Operatora Systemu Przesyłowego aktywnej (JG_{OSPa}) wchodzi nie więcej niż jedna jednostka wytwórcza będąca Jednostką Wytwórczą Centralnie Dysponowaną (JWCD).

(8.3.b.) Operator Systemu Przesyłowego w pełni dysponuje i bezpośrednio steruje Jednostką Wytwórczą Centralnie Dysponowaną (JWCD) wchodzącą w skład JG_{OSPa}.

Pkt 2.1.3.18.(8.4.a.) otrzymuje brzmienie:

2.1.3.18.(8.4.a.) W skład Jednostki Grafikowej Operatora Systemu Przesyłowego pasywnej (JG_{OSPp}) mogą wchodzić jednostki wytwórcze nie będące Jednostkami Wytwórczymi Centralnie Dysponowanymi (nJWCD) lub sterowane odbiory energii.

Pkt 2.1.3.18.(8.6) otrzymuje brzmienie:

2.1.3.18.(8.6) Dla Jednostek Grafikowych Operatora Systemu Przesyłowego, pasywnych, w skład których wchodzi sterowany odbiór energii, w procesach realizowanych na Rynku Bilansującym: Zgłaszania danych handlowych i technicznych oraz Rozliczania kosztów bilansowania systemu i kosztów ograniczeń systemowych, stosuje się zasady jak dla Jednostek Grafikowych Odbiorczych, chyba że w zasadach szczegółowych tej części IRiESP określono inaczej.

2.1.9. Katalog usług systemowych

Pkt 2.1.9.1. otrzymuje brzmienie:

2.1.9.1. Operator Systemu Przesyłowego dokonuje zakupu, na zasadach określonych w niniejszej części IRiESP, następujących usług systemowych:

(1) Regulacyjne usługi systemowe (RUS) JG_{Wa}.

(1.1) Operacyjna rezerwa mocy.

(1.2) Udział w regulacji pierwotnej.

(1.3) Udział w regulacji wtórnej.

(1.4) Praca z zaniżeniem lub z przeciążeniem.

(1.5) Udział w automatycznej regulacji napięcia i mocy biernej.

(2) Usługa uruchomienia JG_{Wa}.

(3) Regulacyjne usługi systemowe w zakresie rezerwy interwencyjnej.

(3.1) Praca interwencyjna.

(3.2) Interwencyjna rezerwa zimna.

(3.3) Redukcja zapotrzebowania na polecenie OSP.

(4) Usługa dyspozycyjności jednostek wytwórczych nJWCD (nazywana dalej również „usługa GWS").

(5) Usługa odbudowy krajowego systemu elektroenergetycznego.

Pkt 2.1.9.2. otrzymuje brzmienie:

2.1.9.2. Wymagana ilość operacyjnej rezerwy mocy JG_{Wa} oraz wymagany zakres regulacji pierwotnej i wtórnej JG_{Wa} są określane przez OSP w dobie *n*-1, na podstawie

wytycznych ENTSO-E (The European Network of Transmission System Operators for Electricity) oraz analiz systemowych. W ramach tego stosuje się następujące ogólne wymagania:

(1) Operacyjna rezerwa mocy – 9% planowanego zapotrzebowania do pokrycia przez elektrownie krajowe, pomniejszone o planowane wykorzystanie regulacyjnych usług systemowych w zakresie rezerwy interwencyjnej z wyłączeniem redukcji zapotrzebowania na polecenie OSP.

(2) Zakres regulacji pierwotnej – około ± 170 MW.

(3) Zakres regulacji wtórnej – około ± 500 MW.

2.1.11. Regulacyjne usługi systemowe w zakresie rezerwy interwencyjnej

Pkt 2.1.11.1. otrzymuje brzmienie:

2.1.11.1. W celu zapewnienia bezpieczeństwa pracy Krajowego Systemu Elektroenergetycznego OSP może zawierać:

(1) Umowy o świadczenie usługi praca interwencyjna, z wytwórcami energii elektrycznej, zapewniające OSP dostęp do szybkiej rezerwy interwencyjnej w zakresie zwiększenia wytwarzania energii.

(2) Umowy o świadczenie usługi interwencyjna rezerwa zimna, z wytwórcami energii elektrycznej, zapewniające OSP dostęp do jednostek wytwórczych utrzymywanych w gotowości do uruchamiania i wytwarzania energii.

(3) Umowy o świadczenie usługi redukcji zapotrzebowania na polecenie OSP, z użytkownikami systemu posiadającymi sterowane odbiory energii, zapewniające OSP dostęp do szybkiej rezerwy interwencyjnej w zakresie zmniejszenia odbioru energii.

Pkt 2.1.11.3. otrzymuje brzmienie:

2.1.11.3. Regulacyjne usługi systemowe w zakresie rezerwy interwencyjnej mogą być świadczone w ramach:

(1) Usługi praca interwencyjna, przez:

(1.1) Jednostki wytwórcze pompowo-szczytowe.

(1.2) Jednostki wytwórcze w elektrowniach gazowych.

(2) Usługi interwencyjna rezerwa zimna, przez centralnie dysponowane jednostki wytwórcze cieplne, w odniesieniu do których będą spełnione łącznie następujące warunki:

(2.1) Zgodnie z art. 33 ust. 1 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych

(*zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola*) (Dz. Urz. UE L334/37) zostanie przyznane prawo do korzystania od dnia 1 stycznia 2016 r. z czasowego odstępstwa od standardów emisyjnych.

(2.2) Wykorzystanie przez OSP jednostek wytwórczych do świadczenia usługi interwencyjna rezerwa zimna, w okresie od dnia 1 stycznia 2016 r., jest uzasadnione warunkami technicznymi i bilansowymi pracy KSE.

(3) Usługi redukcji zapotrzebowania na polecenie OSP, przez sterowane odbiory energii.

Pkt 2.1.11.4. otrzymuje brzmienie:

2.1.11.4. Urządzenia wykorzystywane do świadczenia usługi praca interwencyjna lub usługi interwencyjna rezerwa zimna są reprezentowane na Rynku Bilansującym w ramach JG_{OSPa}. Urządzenia wykorzystywane do świadczenia usługi redukcji zapotrzebowania na polecenie OSP mogą być reprezentowane na Rynku Bilansującym w ramach JG_{OSPp} lub JG_O.

Pkt 2.1.11.5. otrzymuje brzmienie:

2.1.11.5. Regulacyjne usługi systemowe w zakresie rezerwy interwencyjnej są świadczone poprzez:

(1) Interwencyjną generację mocy polegającą na wprowadzeniu przez jednostkę wytwórczą do sieci, na polecenie OSP, określonej ilości mocy.

lub

(2) Redukcję zapotrzebowania na polecenie OSP, polegającą na zmniejszeniu przez sterowany odbiór energii, na polecenie OSP, ilości pobieranej z sieci mocy.

Pkt 2.1.11.6. otrzymuje brzmienie:

2.1.11.6. W ramach regulacyjnych usług systemowych w zakresie rezerwy interwencyjnej przedmiotem zakupu przez OSP jest:

(1) W zakresie interwencyjnej generacji mocy:

(1.1) Gotowość do świadczenia rezerwy interwencyjnej.

(1.2) Wykorzystanie rezerwy interwencyjnej.

(2) W zakresie redukcji zapotrzebowania na polecenie OSP:

(2.1) Wykorzystanie rezerwy interwencyjnej.

Pkt 2.1.11.7. otrzymuje brzmienie:

2.1.11.7. Warunki techniczne i handlowe świadczenia regulacyjnych usług systemowych w zakresie rezerwy interwencyjnej są określane odpowiednio w:

(1) Umowie o świadczenie usługi praca interwencyjna,

albo

(2) Umowie o świadczenie usługi interwencyjna rezerwa zimna,

albo

(3) Umowie o świadczenie usługi redukcji zapotrzebowania na polecenie OSP,

zawartej pomiędzy OSP a użytkownikami systemu (wykonawcami usług), z uwzględnieniem zasad zawartych w IRiESP.

2.2.2. Warunki uczestnictwa w świadczeniu usług systemowych w zakresie RUS oraz uruchomień

Pkt 2.2.2.2. otrzymuje brzmienie:

2.2.2.2. Regulacyjne usługi systemowe w zakresie rezerwy interwencyjnej są świadczone na podstawie zasad określonych w tej części IRiESP oraz umów o świadczenie usługi praca interwencyjna, umów o świadczenie usługi interwencyjna rezerwa zimna lub umów o świadczenie usługi redukcji zapotrzebowania na polecenie OSP, zawartych pomiędzy OSP a użytkownikami systemu (wykonawcami usług).

5. PROCEDURA ROZLICZANIA KOSZTÓW BILANSOWANIA SYSTEMU I KOSZTÓW OGRANICZEŃ SYSTEMOWYCH

5.1. Zasady wyznaczania pozycji kontraktowych oraz cen za wytwarzanie energii elektrycznej

5.1.4. Wyznaczanie cen za wytwarzanie energii elektrycznej

Pkt 5.1.4.2.(2.1) otrzymuje brzmienie:

5.1.4.2.(2.1) Dla JG_{OSPa} reprezentującej jednostki wytwórcze cieplne cena *CO* jest równa cenie określonej odpowiednio w umowie o świadczenie usługi praca interwencyjna lub umowie o świadczenie usługi interwencyjna rezerwa zimna, zawartej pomiędzy URB i OSP.